

KAZIO INČIŪROS ATMINIMĄ SAUGANTIS VIDUGIRIŲ KAIMAS

Aldona Inčiūraitė-SAMUOLIENĖ

Laikas negailestingai nusineša į praeitį įvykius, iš atminties ištrina arba išblukina sutiktų gyvenimo kelyje žmonių veidus ir pavardes, tačiau kiekvienas turime žinoti ne tik savo genties šaknis, bet ir savo gimtojo kaimo žmonių nueitą kelią. Tegul šie prisiminimai apie Vidugirių kaimą padės nors iš dalies ir pavėluotai nubraukti užmaršties dulkes ir išliks mūsų praeities kartoms.

Anykščių rajono Vidugirių kaimas yra 12-16 km į šiaurę nuo Troškūnų, už Vašuokėnų bendrijos 2-6 km. Pasakojama, kad čia iš visų pusių buvusi labai didelė giria, o viduryje girios – nedidelė laukymė, kurioje įsikūręs kaimas, pavadintas Vidugiriais. Kaimas ribojosi su Maldaikiais ir Medinomis – iš rytų, Skudais ir Pelyšėliais – iš vakarų, Pakapės kaimu – iš pietų bei Termintiškiais ir Vašuokėnais – iš pietvakarių.

Per kaimą eina pagrindinis žvyrkelis nuo pietvakarių, Vašuokėnų, per Maldaikius į Viešintas. Jį kerta kryžkelė Naujasodžio link į vakarus ir Pelyšėlių link – į rytus. Tebėra visi senieji keliai. Kaimas susideda iš Belekių, Steponavos, Šarkynės, Skumbinynės, Vitkiaučynės ir kitų mažų kaimelių ir vienkiemų. Kaime ežerų nebuvo, tik Pelyšos upelis tekėjo. Čia buvo jo pradžia. Viena didžiausių pelkių buvo Skumbinynė, vėliau Korėja praminta. Pats aukščiausias kalnelis buvo beveik Vidugirių kaimo centre. Čia buvo ir kaimo kapinaitės. Pasakojama, kad šiauriniame kapinaičių kampe buvę žvyro karjerai. Tą žvyrą veždavo keliams taisyti. Buvo atkasama labai stambių kaulų. Manyta, kad tai galėjo būti milžinų kapavietė, bet vėliau buvo pakviesti archeologai, kurie įtarė, kad tai kapinės, kur kartu laidoti ir žirgai, ir raiteliai. Archeologai rado ir sagų, smulkių batų apkaustų ir senovinių darbo įrankių. Nežinoma, kur jie šiuo metu yra.

Visas Vidugirių kaimas priklauso Troškūnų parapijai. Iki bažnyčios – 12-16 km. Kasmė būdavo Šv. Antano (birželio 13 d.) atlidai ir Parcinkulių (rugpjūčio 2 d.) atlidai. Į Surdegį vyko per Jonines, į Viešintas – per Juozapines. Vidugirių kapinaitės spėjama, jog yra labai senos. Nežinoma, nuo kada pradėta laidoti, bet labai senų kapų ir kryžių nebuvo. Išlikę tik 1940-1950 m. kapai. Vėliau, kai buvo pradėtas žvyro iš kalnelio išvežimas, laidoti uždrausta. Viso kaimo žmonės laidojo Troškūnuose arba Viešintose.

Kaime dominavo Raišelių, Kaplių, Inčiūrų, Zaikauskų pavardės. Kad jie nesusimaišytų, pavyzdžiui, Raišeliai buvo vadinami: Šarkynos, Šeškelis, Modestai, Kapleriai, Ladokai. Šeškelis buvo ūmaus būdo, Šarkynės – kad tenai gyveno. Modestas buvo bailus ir mėgdavo slėptis. Ši pravardė prigijo ir vaikams, ir anūkams. Sakydavo, kad jie labai „modestuoja”. Suprask, slapukai ir pasalūnai. Ir dar – Raudula Simonavičienė – nes kalbėdavo verksmingai. Šiaip kaimo žmonės nedaug kuo išsiskiria iš kitų: darbštūs, kuklūs, kantrūs, užsidarę, bet kažkodėl buvo vadinami „Vidugirių juodnugariais”. Negausu Vidugirių kaime įžymių žmonių. Viena ryškesnių asmenybių – rašytojas, poetas, aktorius, dramaturgas Kazys Inčiūra. Praeityje buvę mokytojai: Matas Grigonis, Matas Raišelis, Veronika Raišelytė. Iš Vidugirių kaimo yra kilę dabartiniai mokytojai: vyr. metodininkė matematikos mokytoja Danutė Inčiūraitė-Šašienė, šiuo metu pensininkė, gyvenanti Kaune, Aldona Uzdraitė rusų kalbos moko viešintiškius. Inžinieriai: Stasys Raišelis, radiotechnikas, dirbo Panevėžio „Ekrane”, dabar pensininkas, Aloyzas Inčiūra, elektros inžinierius, dirba Kauno elektros tinkluose skyriaus viršininku, Lena Masilionytė, hidromelioracijos inžinierė, dirba Vilniuje, Zita Raišelytė, šildymo-vėdinimo inžinierė, dirba Jonavoje, Elvyra Masilionytė, maisto pramonės technologė Kaune...

Kaimas turėjo 224 ha žemės. Vienkiemiai – 243 ha. Stambiausi ūkininkai: Šlapeliai, Deveikiai, Zaikauskai. Į vienkiemius išskirstytas po karo. Matininko pavardė nežinoma, gyveno pas Uzdrus, Inčiūras. Kaime buvo pieninė, kuri priklausė Pelyšoms. Parduotuvės savininkas P. Raišelis. Vėliau pieninė jau buvo pieno nugriebimo punktas, priklausęs Surdegiui. Gyventojai labai nedaug pirkdavo maisto – duonos, mėsos, pieno, sūrių pasigamindavo patys. Užsiaugindavo bulvių ir javų. Grūdus maldavo daugiausia Viešintų malūne. Duoną kepavo namuose. Kai kurios šeiminkės, kaip Bronė Raišelienė, Janina Bagdžiūnienė ir Bronė Andrijauskienė, garsėjo kaip labai skanios naminės duonos kepėjos.

Kaime neveikė jokių stambių ir žinomų organizacijų. Pavieniai asmenys, kaip Antanina Galinienė, priklausė Troškūnų ateitininkų organizacijai. Kaime nuo seno buvo organizuojama saviveikla. Dar studijuodamas poetas K. Inčiūra per vasaros atostogas Vidugirių eglynėlyje organizuodavo gegužines su programomis. Meninę dalį sudarydavo vaidinimai su čigonais, pletkininkėmis ir, kad būtų dar linksmiau, vaizduodavo žydus, kurie apgaudinėdavo žmones.

Pradžioje kaimas priklausė Vidugirių, o vėliau Vašuokėnų ir Troškūnų seniūnijai. Viršaičiai: Maldaikis, Juozas Inčiūra, Antanas Ribokas, Antanas Minka ir kiti. Kaimas buvo pagarsėjęs dainininkėmis ir muzikantais. Dainuodavo visi – ir dirbdami, ir gegužinėse linksmindamiesi. Muzikantai: Pilypas Uzdra, Jonas Inčiūra, Antanas Inčiūra. Dainininkės: Kazė Ribokienė, Apolonija Bružienė, Bronė Andrijauskienė, visos Inčiūraitės ir Rimavičiūtės. Jaunimas mokėsi iš vyresniųjų linksmintis ir dirbti.

Vėliau Vidugirių jaunimas susibūrė į Vašuokėnų kultūros namų saviveiklą. Aktyviausieji A. Ribokas, L. Bartkutė, A. Masilionis, J. Kezulas, J. Zaikauskas, Dangutė ir Aldutė Uzdraitės, Inčiūraitės dalyvavo meno saviveikloje. Ne kartą apžiūrose buvo iškovoję prizines vietas. Vidugiriečiai dalyvavo stambių veikalų, kaip B. Dauguviečio „Žaldokynė“, „Laimė“, Žemaitės „Marti“, „Apsiriko“, „Vedybos“, „Stebuklingas daktaras“ ir daugelyje kitų pastatymų.

Apie kaimo mokyklą norėčiau papasakoti daug plačiau. Štai kaip savo dienoraštyje prisimena buvusi viena pirmųjų mokyklos direktorių **Veronika Raišelytė-Inčiūrienė**:

„...Mokytoja iš Vašuokėnų panelė Konstancija Brazdytė atvežė kaiman mokytoją. Paprašė mūsų gryčios. Išplovėm, sutvarkėm, suvežė daug stalų ir suolų. Mokytojas Jonas Grigonis labai nuoširdus ir puikus žmogus. Jis ne tik mokė rašyti ir skaityti, bet ir visokių žaidimų, ratelių, liaudies dainų. Dainavo ir jis pats. Mokytoją maitino visas kaimas po savaitę (nuo vaiko), bet pavalgęs vėl grįždavo pas mus nakvoti. Vakarais susirinkdavo vyresnieji, nes mokytojas pakviesdavo ir papasakodavo apie visą pasaulį, rodydavo gaublyje. Visiems buvo įdomu ir visi jo klausėsi. Bet pavasarį mokytojas Jonas išvažiavo ir pasakė, kad nebeatvyks. Kitą žiemą buvo kitas mokytojas, bet jau nebe toks patyręs. Kai mokytojas išvažiavo, teko ir man mokyti vaikus skaityti iš maldaknygės ir skaičiuoti...Kai kuriems labai sunkiai sekėsi... O aš jų gailėdavau. Skaityti ir rašyti dar mokė L. Raišelis. Šiuo metu mūsų kaimo vaikai mokosi Troškūnų Kazio Inčiūros vidurinėje mokykloje“.

Iš Vidugirių kaimo buvo ištremtos 7 šeimos. 1944-1953 metais į kaimą sugrįžo 5 šeimos. Kazį Kezulą suėmė Viešintų skrebai. Išlaikė kelias dienas. Po to – mirė. Kaime pokario metais žuvo Mykolas Bartkus, Juozas Inčiūra. Pokario metais žuvo Vidugirių kaimo partizanas Broniukas Raišelis, gimęs 1926 m. kovo 19 d. Žuvo 1944 m. naktį iš gruodžio 4-osios į 5-ąją.

Pasakoja jo sesuo **Bronė Raišelytė-Šukienė**, dabar gyvenanti Anykščių rajono Daujočių kaime:

„...Su Broniuku žuvo Viktoras ir Baltrukas Gasiūnai, Blažys, lyg tai Alfonsas, studentas – mokėsi Panevėžyje. Sušaudė iš Subačiaus stoties atvykęs NKVD dalinys. Man pasakė Bronė Andrijauskienė, tada dar Raišelytė. Nuvykusi į Pelyšėlių pievą link Vidugirių radau pakalnėj Broniuką. Jo draugo Viktoro nerado, buvo surastas tik po 3 mėnesių, kovą, miške. Broniuką leido palaidoti bet kur, tik ne kapinėse. Atsivežiau iš tos pievos, pašarvojome. Buvo labai daug žmonių, o per naktį budėjo partizanai. Jie askė patriotines kalbas apie Broniuko didvyriškumą. Kaimynai bijojo susišaudymų, bet naktis praėjo ramiai, rytą palaidojome Vidugirių kapinaitėse. Partizanai laidotuvėse nedalyvavo.

Po Broniuko mirties prasidėjo masinis partizanų naikinimas. Viešintose bute nušovė kažkokį komunistą, po to iškviėtė karinį garnizoną ir pradėjo masines žudynes. Guldė lavonus viešose vietose: Troškūnuose, Viešintose, Kupiškyje, Rokiškyje – visur, kur tik buvo skrebu apsauga. Kai tėtį išvežė, jo palte liko mano pasas, seniūnas Juozas Inčiūra mane nuvedė į saugumą, o tenai mane norėjo užverbuoti į saugumą. Apsimečiau kvailele ir nusišnekėjau, kad aš neatskirsiu partizanų, nes nesuprantu, kuo jie skiriasi nuo kitų žmonių. „*Ot kakaja ty duročka,*“ – stebėjosi. Išlaikė parą, atidavė pasą ir paleido. Liepė gerai pagalvoti, net siūlė šviesiaplaukį vyriškį į pagalbą. Kai žuvo Broniukas ir kažkur per vežimą dingo tėtis, likusi viena kaip pirštas, įsitraukiau į partizaninį judėjimą. Nelabai kas manęs ir klausė. Buvo duotos užduotys ir turėjau jas vykdyti. Davė Rūtelės slapyvardį. Man teko palaikyti ryšį, užmaskuoti vasarinį bunkerį Maldaikių miškelyje. Turėjau ryšininkės pažymėjimą, prancūzišką sudedamą Mauzeriuką, sudedamą koltą ir nedaug šovinių. Ginklą laikiau klojimo stogo kuliuke. Ten buvo spaudos, eilėraščių. Apie tai žinojo tik Steponėnai, bet manęs neišdavė, nors Steponėnas mane paskundė, kad maskuodavau tą bunkerį Maldaikiuose. Partizanai dar turėjo ir žieminį bunkerį. Spėju, kad Margavonėse, bet su juo aš nesusijusi ir ryšių nepalaikiau. Bendravau su Steponu Kapleriu iš Karčiakų kaimo, perduodavau ryšių medžiagą Juozui ir Povilui Tunkevičiams. Veikėme keliomis judėjimo kryptimis:

Surdegio, Andrioniškio link, vadinamajai „Šerno“ grupei, vadovavo Juozas Karvelis. Kavarsko link – „Tigro“ grupė...

Kai buvau išduota Troškūnuose, mane iškankino ir ištardė apie savaitę, Anykščiuose – apie mėnesį, Panevėžyje – visą kovo mėnesį, Lukiškėse – metus... Ant skverną, ant skarutės, ant nugaros buvo tik Nr. 778. Pavardės neegzistavo, tik numeris – kiekvieną kartą, prieš išvedant iš zonos į darbus ar į siuvyklą (siuvome kariškus bušlatus, baltinius). Dirbome po 10 val. Po apendicito operacijos dirbau papildomus darbus prie daržovių valymo. Ėjome „konvojuje“ pro kopūstų lauką, ir viena kalinė nusignybo gūžę, tai visą kelią iki zonos gulėm ir kėlėm į balas, ir vis šaudė.

Kalėjau daugiau kaip 6,5 metų. Metus sirgau, gulėjau ligoninėje, teko padėti slaugyti kitus, leisti vaistus, bet kadangi medicininio išsilavinimo neturėjau, iš ligoninės perkėlė į zoną. Ligoninėje susipažinau su Danute iš Kauno, kuri vėliau išprotėjo, pagydyta grįžo.

Janė Tamulytė nuo Troškūnų, gimnazistė, irgi išprotėjo, bet nebepagijo. Paleido į namus. Tuos pragarus praėjo su manimi ne vienas žmogus. Nuo Kavarsko Janė Šakalytė ir dar trys (pavardžių nebeatsimenu) buvo kankinamos Anykščiuose kartu su manimi. Buvome susitarusios, kas bebūtų, kaip susiklostytų mūsų likimai, kiekvieną vasarą per Šv. Antano atlaidus susitikti Troškūnuose. Kasmet dairausi, bet mano kančių draugių nematyti. Turbūt reikėtų sakyti: „Amžina joms atilsį“.

Kolūkis, įsteigtas 1950 metais, – „Ateitis“. Jo pirmininku išrinktas Juozas Inčiūra. Apie tuos dramatiškus įvykius pasakoja **Irena Inčiūraitė-Uzdrienė**:

“Būdama paauglė, dar daug ko gyvenime nesupratau. Kažkaip prisimenu tik tėvelių ir bobutės aimanas, kad sunkus gyvenimas. O kai dabar pamąstau, tai kaip jis nebus sunkus. Dienomis visur šliaužioja skrebai, o naktimis – partizanai. Amžina įtampa ir diena, ir naktį. Gerai prisimenam, kad ateidavo Stanevičius, Slučka, kurie apsisistodavo ir keletui, ir keliolikai parų. Atsimenu, man, kaip drąsesnei, tekdavo eiti į daržinę kviesti valgyti. Buvau atsargi ir bobutytės primokyta, kad niekas nematytų, kad niekas net per kiemą neitų ir neįtartų. Buvo labai baisu, bet kartu ir įdomu, kad viskas paslaptinga. Jaučiau, kad darau kažką svarbaus ir atsakingo.

Skrebai slampinėdavo ir po sodybą, ir po laukus, ir po miškus. Nenujausi, iš kur atsirasdavo. Pamenu, vieną kartą skrebai su kareiviais pasipylė po kluoną, į klojimą, su durtuvais badė šieną – ieškojo partizanų. O mes gerai žinojome, kad jie tenai buvo klojime po šieną. Apmirė blusos. Baisu buvo net kvėpuoti. Bobutytė ėmė poteriauti. Lyg stebuklas, lyg pasaka – šiene nieko nerado, ir iš klojimo išslampino. Vakare partizanai pasakojo, kad vienam iš gulinčių šiene badė palei kojas, kitam palei ausį ir stebėjosi, kad viskas taip gerai baigėsi. Sakėsi, kad jie nesiruošė be pasipriešinimo pasiduoti, na, gal ir klojimas būtų supleškėjęs, o jau jūsų šeimai – Sibiras garantuotas. Žinoma, buvo mūsų apylinkėse ir tokių apsimetusių partizanų, kuriuos žmonės „banditais” vadindavo. Jie naudos sau tikslais siuvosi barzdas (kad nepažintų) ir ėjo, grobė, plėšė, palikdami nuskriaustas šeimas. Nuo tokių skriaudėjų nukentėjo truputį geriau gyvenantieji žmonės. Vargšai Vidugirių kaimo žmonės net kaimynams bijojo pasisakyti, kad juos naktį aplankė banditai, nes ir valdžia drausdavo tokius remti ir ką nors duoti. Bet jie neprašė gražiuoju. Paskirdavo vadinamąsias piliavas (duokles) medaus, lašinių, kumpių, miltų, keptos duonos, sviesto... Reikėjo viską paskirtą dieną ir valandą nuvežti į konkrečią vietą.

Atėjo eilė ir mūsų šeimai. Žinojom, kad ir dėdžių Jono ir Antano šeima buvo nukentėjusi. Jautėm, kad visas kaimas gyveno paslapyje ir įtampoje. Visi slėpė, nes bijojo ir vienu ir kitu.

Šis įvykis sukrėtė ne tik kaimą, kaimynus, bet ir visą Troškūnų rajoną.

O atsitiko taip. Buvo 1949 m. gruodžio 2-oji. Vakare apie 9 val. sesutės Marytė su Liudute ruošia pamokas, mamutė užsiėmė namų ruošia, o bobutytė tuokart labai sirgo ir gulėjo lovoje. Tėveliukas ruošėsi eiti nakčia įdėti arkliams pašaro, užsidedė liktarną. Staiga – beldimasis į duris. Tėveliukas įsileido į vidų žmogų. Jis atėjo prie stalo, pakalbino mus, o tėveliuką pakvietė į lauką, kad eitų jiems kažko padėti. Išėjo abu. Kalbėjo. Po poros minučių iš girdome trenksmą. Panašiai būdavo, kai į priemenės duris įsisukdavo vėjo gūsis ir jos trankydavosi. Bet tuoj pat į trobą įsiveržė du ir liepė visoms boboms stoti eilėn. Susispietėm prie bobutytės lovos. Mamutė pradėjo alpti. Mes visos išsigandę, o bobutytė ar nesuprato, ar paėmė drąsos ir išėjo į koridorių, kur stovėjo kuparas. Iš baimės jai nesisekė atrakinti, drebėjo rankos. Tie piliečiai viską susikrovė į maišus, visus rankšluosčius, drobes, medžiagas, kailius, odas, maisto atsargas susikrovė į vežimus ir paliko mus basas, nuogas, kaip stovim. Viską susikrovę į vežimus sugrįžo į trobą ir paaiškino, kad mūsų tėvas nušautas ir liepė niekur iki ryto iš namų neiti.

Jiems išvažiavus, nors ir labai bijojome, bet išėjome į lauką pažiūrėti, kur tėveliukas. Mamutė nešėsi liktarną, o aš, pamačiusi jį, gulintį prie stancijukės palangės, puoliau už galvos kelti. Rankų pirštai susmego į kažką šilto ir minkšto. Vėliau supratau, kad pakaušis išsprogdintas sprogstamosios kulkos. Buvo šauta į galvą 2 kartus ir kaukolė buvo atdara, sutrupinti kaulai. Aš dar ir dabar jaučiu tą šiltą kraują ant savo rankų. Mamutę vargais negalais įsivedžiau į vidų. Reikėjo kažką veikti... Bobutė, sužinojusi kas nutiko, irgi pradėjo alpti, o vaistų nėra. Kai ilgokai šmirinėję nekviestieji svečiai išvažiavo iš kiemo, aš pasižiūrėjau pro gonkas ir su vienomis kojineėmis, nors buvo gruodis, pasileidau į keliuką pas savo krikštątvį ir dėdę Joną. Pasirodo, jie ir ten

buvo užėję. Konstantas Tunkevičius pasisakė, ką jie naktį padarė: „Nužudėm tavo brolių Juozą, nepyk ir nekeršyk, nes kitaip su visa gryčele į dangų pakilsi. Eik paramink moteris. Pasakysiu ir Antanui (tėveliuko broliui)“...

Čia ir dėdė Antanas beateinąs. Visi sugrįžom, apžiūrėjom žuvusį ir tik paryčiais jie išėjo. Dėdė Jonas rytą jojo raitas į Troškūnus pranešti policijai, kad yra tokia nelaimė. Vėliau, kai suėmė Tunkevičiaus žmoną, buvo duotas nurodymas, kad jei jos nepaleis, tai ir mes visos būsime nužudytos. Buvome priverstos per pusę dienos su milicija persikraustyti į Troškūnus ir apgyvendintos prie milicijos ir saugomos, kol buvo nužudytas Tunkevičius ir jo sėbrai. Jaučiu, kad gyvenime yra ir gerų žmonių. Daug kas mums padėjo, bet tokie įvykiai atsiliepė mūsų gyvenimui. Kai kurie galėjo mokytis, mes neturėjome iš ko. Buvome penkios sesės. Man teko didžiausias rūpestis visomis. Kai kurios dar šiek tiek pasimokėme, bet didesniems mokslams mums trūko šeimos paramos, tvirtos tėvelio rankos, trūko mamutės sveikatos. Ji labai daug iškentė. Aš tikiu Dievu ir tegul jis mus visus, ir gyvus, ir mirusius, teisia...“

Po Juozo Inčiūros mirties kolūkiui vadovavo Antanas Raišelis. Šarkynės kaimui – Pilypas Uzdra. Vėlav kolūkis buvo sustambintas ir prijungtas prie Vašuokėnų ir jau vadinosi „Gegužės Pirmoji“. Vėliau sujungtas su Kazimiero Štaro, o dabar išsiskirstė, ir Vidugirių kaimas įeina į Vašuokėnų bendriją (V. Raišelis, pirm. J. Krasauskaitė).

Melioracija pradėta 1961-1962 metais, bet viso kaimo ji nepalietė. Dabar yra 14 nuolat gyvenamų sodybų. Vidugirių kaimas įeina į Vašuokėnų bendriją. Stambiausi ūkininkai: Šlapelis, Deveikis. Kaimas šliejosi prie Vašuokėnų kaimo, yra parduotuvė. Nors ne visi ūkininkai priklauso ūkininkų bendrijai, bet kadangi bendrija arčiau, tai gali būti ateities klausimas...

Vidugirių kaime gimęs, šiuo metu jau Vašuokėnuose gyvena labai įdomus žmogus Antanas Ribokas. Jis ilgą laiką buvo kolūkio brigadininkas Puikiai pažįsta visą kaimą, jo žmones. Dirbo Vašuokėnų apylinkės pirmininku, aktyvus saviveiklininkas, įdomus pasakotojas, geras giedotojas, iš motinos paveldėjęs ne tik puikų balsą, bet ir puikų humoro jausmą. Jis daug prisidėjo prie šios kaimo istorijos atsiradimo. Antanas šviesaus proto ir puikios atminties, gerai pažįsta visus kaimo žmones, žino jų papročius, polinkius ir sugeba nuoširdžiai papasakoti.

Mano atmintyje dar gyvi šviesūs šio kaimo žmonių vardai, todėl dar norėčiau apie keletą papasakoti.

ADELIUTĖ

Kai parašiau šį vardą, mane supras visi, kieno gyvenime ji buvo sutikta. Maža, smulki, šviesiaplaukė Adeliutė Raišelytė. Nuo jaunystės ji tarnavo pas ūkininkus.

Ir visi norėjo ją turėti, nes ji buvo kantri ir darbšti. Ilgiausia ji buvo pas Bubinus, nes jie ją laikė sava ir vadino „mūsų Adeliutė“. Susikūrus kolūkiams, ji šėrė kiaules, dirbo įvairius darbus ir visada rasdavo laiko alaus parūpinti, pyragų pasikepti, cepelinų prisivirti ir kaimynus arba jaunimą į svečius pasikviesti. Adeliutė mokėjo kitus suprasti ir užjausti liūdesio valandą. Ji visada pasisiūlydavo padėti ruošos darbuose, talkose bei laidotuvių metu. Visi ją žinojo, visi ją mylėjo.

O kaip norėjosi būti pakviestiems į šventę pas Adeliutę, norėjom ir savo draugams ją parodyti. Kas ji, kas toji Adeliutė... Ji paprasta, ji nuoširdi, visus suprantanti, visus atjaučianti, visiems padedanti. Mes iki ryto dainuodavome pas ją, o pakilus išeiti ji drausdavo mus, kad dar padainuotume ir pašoktume. Greita ji buvo ir prie darbų, pirmoji ir bulves nusikasdavo, ir daržus susitvarkydavo ir kitiems nesusėjantiems padėdavo. Didelių turtų

nesusikrovė, bet visų ją pažinojusių žmonių širdyje ji paliko labai šilto ir mielo žmogaus paveikslą.

Tegul ilsisi ramybėje geroji Adeliutė.

ANTANAS REPCŲYS

Tai buvo nerūpestingas kaimo berniokas iš pasturinčios šeimos. Mama anksti mirė, kai ieškojo laimės Klaipėdoje ir kitur. Didelių mokslų nebaigė, bet buvo talentingas vyras.

Jei būtų buvusios kitos galimybės, mes jį galėjome matyti visur, nes visur jis tiko. Kalbėjo, kad dirbęs cirke. Namuose jis ir savo arkliuką išmokė visokių triukų, net per dvaro langus įjodavo ir, sušokęs valsą, iš ten liuoktelėdavo iš salės per langą. Jis mokėjo groti beveik visais muzikos instrumentais: smuiku, akordeonu, bajanu, gitara, mandalina, o jeigu kuo nemokėdavo, tai stengdavosi kuo greičiau išmokti.

Antanas puikiai vaidino. Tiko visiems vaidmenims, mokėjo ironizuoti ir improvizuoti. Net nežinau, ko jis nemokėjo, – sunku prisiminti. Tik visa bėda, kad jis mėgo stiklelį. Iš mūsų kaimo išvyko į Panevėžį ir ten statybose žuvo nelaimingo atsitikimo metu.

**Savo ir kitus prisiminimus užrašė
Aldona Inčiūraitė-SAMUOLIENĖ,
poeto Kazio Inčiūros dukterėčia,
2006 m.**